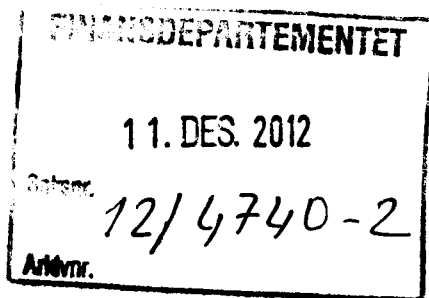

Finansdepartementet

Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

E-post: postmottak@fin.dep.no

Spydeberg, 6. desember 2012

Samfunnsøkonomiske analyser – NOU 2012:16 / høringsinnspill

Det vises til innstillingen fra utvalget og til deres pressemelding hvor det bl.a. opplistes 6 punkter hvor innstillingen avviker fra tidligere praksis. Departementet har satt høringsfristen til 15. januar 2013.

Vi har følgende vurderinger, kommentarer og konklusjoner til den foreliggende innstillingen:

A. Generelt

Vi oppfatter at innstillingen konsentrerer fokus på følgende hovedtemaer:

1. Nyten av tid og verdien av et statistisk liv. Utvalget anbefaler at verdiene realprisjusteres tilsvarende realveksten i BNP pr. innbygger.
2. Reell risikostjustert kalkulasjonsrente for normale offentlige tiltak før skatt, settes til 4 prosent for de første 40 år. Deretter tilråd en kalkulasjonsrente på 3 prosent for virkninger de neste 35 år fram i tid. Etter 75 år settes renten til 2 prosent.
3. Den vanlige analyseperioden for veiprojekter anbefales økt fra 25 til 40 år. Eventuelle restverdier etter 40 år baseres på fremtidig nytte og ikke på beregnede regnskapsverdier med basis i kostnadene på investeringstidspunktet.
4. Det oppmuntres til tilleggsanalyser for mulige ringvirkninger av samferdselsprosjekter, og bedre oppfølging av hvordan det faktisk gikk med de foretatte investeringene. Men utvalget advarer også mot såkalt dobbelttelling av mulige nytteeffekter (f.eks. er prisendringer i eiendomsmarkedet som følge av et transporttiltak kun en omfordeling av den direkte nytten av tiltaket).
5. Utvalget foreslår også at klimagassutslipp prises likt i alle analyser (f.eks. Om norske mål knyttet til globale utslipp Norge forårsaker, bør karbonprisen baseres på EUs framtidige kvotepriser. Etter hvert bør banen over tid nærme seg en bane i tråd med FN's mål om maksimalt tograders global oppvarming. Om målene gjelder innenlandske utslippsreduksjoner, bør karbonprisen baseres på dette. I tillegg foreslår utvalget at det for enkelte prosjekter kan gjennomføres sensitivitetberegninger der en legger til grunn en togradersbane for alle år).
6. Den økonomiske verdien av et statistisk liv (VSL) er foreslått satt til 30 mill. 2012-kroner for alle sektorer. I alle analyser av tiltak spesielt rettet mot barns sikkerhet kan det som en tilleggsanalyse anvendes et nivå to ganger VSL for den generelle befolkning.

TenkGrønnBane2025 har ingen vesentlige kommentarer til disse prinsippene, men vil i tilknytning til pkt.3 fremheve spesielt at infrastrukturen for de fleste høyhastighets jernbaner trolig har en teknisk levetid på gjennomsnittlig **mer enn 60 år** (grunnrettigheter, tunneller, banelegeme og annet / bygninger og utrustning).

Det kan være et mål i seg selv at Norge benytter modell som er harmonisert med land og regioner som det er naturlig å sammenligne seg med. Vi vil anbefale at Norge legger seg på de samme prinsippene som EU, jf. også utviklingen i Sverige.

B. Oppnevning, mandat og tilrådinger (kap.1)

Utvalget fokuserer her på:

Kapittel 3 Fordelingsvirkninger, Kapittel 4 Realprisjustering (Generelt / Tidsverdi / Miljøgoder), Kapittel 5 Kalkulasjonsrenten, Kapittel 6 Levetid, analyseperiode og restverdi, Kapittel 7 Netto ringvirkninger av samferdselsprosjekter (Produktivitet og stordriftsfordeler / Arbeidstilbud / Areal og transport / Ufullkommen konkurranse / Analysen av primærmarkedene ex post), Kapittel 8 Katastrofer og irreversible virkninger, Kapittel 9 Karbonprisbaner, Kapittel 10 Verdsetting av liv og helse.

Tenkegruppa **TenkGrønnBane2025** synes at utvalget her har gitt grundige og realistiske vurderinger av relevante temaer.

C. Samfunnsøkonomiske analyser – hovedtrekk (kap.2)

Utvalget fokuserer her på:

Post 2.2. Hovedtyper av samfunnsøkonomiske analyser, Post 2.3. Formålet med samfunnsøkonomiske analyser, Post 2.4. Prinsipper for verdsetting, Post 2.5. Regler for fastsetting av optimale kalkulasjonspriser (Behandling av skatter / Eksterne virkninger / Andre former for markedssvikt), Post 2.7. Skattekostnad og brukerbetaling, Post 2.8. Partielle og generelle likevektsmodeller.

Tenkegruppa **TenkGrønnBane2025** synes at utvalget her har gitt nyttig informasjon og realistiske vurderinger av relevante temaer.

D. Levetid, analyseperiode og restverdi

Vi viser også til utvalgets kapittel 6, Post 6.6. Utvalgets vurdering, 3. avsnitt, hvor det bl.a. fremgår at:

"Det vil være et skjønnsmessig spørsmål hvor lang analyseperioden skal være. En gjennomgang av anbefalinger innen samferdselssektoren i Europa, HEATCO (2006), peker på at det har vist seg svært vanskelig å gi konkrete anslag mer enn 40 år inn i framtiden. Det svenske Trafikverket har etter at HEATCOs rapport ble lagt fram, anbefalt en analyseperiode for samferdselsprosjekter på 40 år med samme begrunnelse. Samferdselssektoren i Norge har benyttet modeller der analyseperioden er kortere enn dette, 25 år. I transportetatens forslag til Nasjonal transportplan 2014-2023 opplyser etatene at denne praksisen er videreført for vegprosjekter, mens det for jernbaneprosjekter er benyttet en analyseperiode på 75 år der kostnader knyttet til reinvesteringer er tatt med i analysen (Avinor mfl., 2012). Utvalget mener at det virker rimelig at analyseperioden i disse modellene utvides, slik at de gir detaljerte anslag for nytte- og kostnadsvirkninger i en størst mulig del av prosjektenes levetid. Utvalget deler imidlertid vurderingen til HEATCO og det svenske Trafikverket om at anslag svært langt inn i tid vil være svært usikre, og deres anbefaling om at man ikke tar sikte på detaljerte analyser av nytte-kostnadsvirkninger utover et visst tidsrom. For eksempel synes 40 år å være en mer rimelig analyseperiode for vegprosjekter enn de 25 år som har vært brukt til nå. For andre prosjekter kan både levetid og analyseperiode være vesentlig kortere, f.eks. i størrelsesorden 5-15 år for mange IKT-prosjekter."

Under samme post, 1. avsnitt sier utvalget:

"En samfunnsøkonomisk analyse bør ta sikte på å fange opp alle relevante virkninger av tiltaket i hele dets levetid. Både utviklingen i virkningene og dermed også levetiden kan imidlertid være usikker. Sektorene bør derfor ha som ambisjon at levetiden som benyttes i analysene, reflekterer den perioden tiltakene som analyseres, faktisk vil være i bruk eller yte en samfunnstjeneste."

Tenkegruppa **TenkGrønnBane2025** gir sin tilslutning til utvalgets vurderinger om: a. Levetid, b. Analyseperiode, og c. Restverdi.

Denne uttalelsen er vedtatt i møte i **TenkGrønnBane2025** den 6. desember 2012).

Med hilsen

Ivar Vågen / leder